

«ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ЖЕРТВ ГОЛОДОМОРУ»

МЕТА: знайомлячи учнів з жахливими фактами геноциду окупаційної влади проти українського народу, викликаючи жаль, співчуття, обурення і ненависть до катів, поглиблювати розуміння цінності свободи й незалежності України, а також особистої критичності кожного громадянина до її закріплення і зміцнення, щоб ніколи не повторилися репресії, голодомори, нехтування правами людини; виховувати патріотів своєї держави.

ОБЛАДНАННЯ: хлібина, кетяг калини, свіжі квіти, свічки, виставка книг і газетних матеріалів присвячених голодомору.

ХІД ЗАНЯТТЯ.

На столі — розламана хлібина, поруч кетяг калини, букет свіжих квітів, перев'язаних чорною стрічкою, свічка у підсвічнику.

Лунає музика — «Реквієм» А. Моцарта (упродовж композиції звучатиме то тихіше, то гучніше). Учні, одягнені в темного кольору вбрання, виходять з обох боків і шикуються в журавлиний ключ.

У ч е н ь запалює свічку.

Не звільняється пам'ять, відлунює знову роками.

Я зітхну... Запалю обгорілу свічу.

Помічаю: не замки — твердині, не храми —

Скам'янілий чорнозем — потріскані стіни плачу.

Піднялись, озиваються в десятиліттях

З даліни, аж немов з кам'яної гори

Надійшли. Придивляюсь: «Вкраїна, двадцяте століття»

І не рік, а криваве клеймо: «Тридцять три».

Вчитель (запалює свічку):

— «Літа 7441 від Створення світу, літа 1933 - від Різдва Христового був в Україні великий голод. Не було тоді ні війни, ні суші, ані потопу. А була тільки зла воля одних людей проти інших. І ніхто не знав, скільки невинного люду зійшло в могилу — старих, молодих, і дітей, і ще не народжених — у лонах матерів.

Сталося це літа Божого 1932-го

Сталося це літа Божого,

Яке запам'ятається кожному

Навічно, важко, гірко.

Сталося це літа Божого 1933-го.

Пекельні цифри і слова
У серце б'ють неначе молот.
Немов прокляття ожива
Рік тридцять другий...
Голод... Голод...
У люті сталінській страшній
Тінь смерті шастала по стінах.
Сім мільйонів (Боже мій!)
Недолічилась Україна.

Голодомор 1932-1933 рр. - одна з найстрахітливіших сторінок у новітній історії українського народу. Роки державної незалежності України стали часом складного усвідомлення причин перебігу та наслідків національної катастрофи українців. 28 листопада 2006 року Верховна Рада України визнала Голодомор 1932-1933 рр. геноцидом українського народу.

Сколихнулась Україна від скорботи і жалю. Припустилися від чорного болю жалобних стрічок Державні прапори. Запізнілими дзвонами шукаємо мільйони українських душ, щоб вписати їх в історію Пам'яті.

1933 рік. Найчорніший час в історії України. У світі не зафіксовано голоду подібного тому, що випав тоді на долю однієї з найродючіших країн. Жахливо навіть через 78 роки ступати болючими стежками страшної трагедії, яка розігралася на благословенній землі квітучого українського краю. Досі не віриться, що тут раптово зник хліб, люди залишалися без зернини. І це у врожайний 1932 рік. Пухли старі й малі, вимирали роди і села Смерть бродила на шляхах, на полі, в хатах.

Україну називали житницею, але, грабуючи її, по-справжньому не давали їй жити. Через те й була наша Україна вбогою та знедоленою, як Шевченкова наймичка. Хоч і сильна духом.

Учень:

Остання хлібина
Це остання хлібина, остання!
Очі горем налиті вщент,
Батько й діти не їли зрання,
Це остання хлібина, остання!
Після неї голодна смерть.

Плаче й крає, мов соломину,
Пильно дивиться дівора.
Тату, їжте ось цю шкуринку,
Майте жалю до нас краплинку,
Умирати вже вам пора.

Взяв шкуринку дідусь і плаче,
І стареча рука тремтить.
Сиве око, сліпе, незряче,
Але серце його козаче
Б'ється рівно і хоче жить.

Стали кожному крихти в горлі,
Спазми в горлі. Немає слів.
А над хатою — клекіт орлів,
А на вигоні — трупи чорні,
Там, де саваном сніг білів.

Без болю не згадати страшні муки і переживання українського народу в 1932-1933 роках. Ще довго-довго з покоління в покоління будуть передавати батьки синам і дочкам, а ті своїм дітям спогади про тих, які залишили життя земне у пекельних муках.

То ж перегорнемо скорботні сторінки достовірної народної пам'яті.

Учениця: (запалює свічку — кожен учень перед читанням також запалює свічку пам'яті — робить крок уперед):

«Анастасія Максимівна Кучерук, жителька с. Судацівка Чуднівського р-ну Житомирської обл.: «На світі весна, а над селом надвисла чорна хмара. Діти не бігають, не граються, сидять на дворах, на дорогах. Ноги тонюсінькі, складені калачиком, великий живіт між ними, голова велика, похилена лицем до землі, лиця майже нема, самі зуби зверху. Сидить дитина і чогось гойдається всім тілом: назад, вперед, скільки сидить, стільки й гойдається. І безконечна одна пісня напівголосом: їсти, їсти, їсти. Ні від кого не вимагаючи, а так, у простір, у світ — їсти, їсти, їсти...».

Учень: «Петро Макарович Соловищук з села Луки Дашівського р-ну на Вінниччині: «Батько кладе на тачку моїх два брати і сестру, везе на цвинтар. Розгріб лопатою мамину могилу, розгорнув рядно, поклав їх туди ж, до мами. Батько почав лопатою кидать землю в яму, а я собі руками. А тоді помер і батько... І так від моєї родини ніякого сліду — ні могили, ні хреста. Тільки імена».

Учитель. Пройдуть роки, минуть десятиліття, а трагедія 1933 року все одно хвилюватиме серця людей. І тих, кого вона зачепила своїм чорним крилом, і тих, хто народився після тих страшних років. Вона завжди буде об'єднувати всіх живих одним спогадом, однією печаллю, однією надією. Адже й нині живе у пам'яті народу прокляття тим, хто збиткувався над його долею і життям. Ще й досі у сні селян приходять ці похмурі тіні, ще й досі кровоточать роз'ятрені серця, болить душа, що звідала горе до краю.

Учень

Бозю! Що там у тебе в руці?

Дай мені, Бозю, хоч соломинку,
Щоб не втонути в Голодній ріці!
Бачиш, мій Бозю, я ще Дитинка,
Тож підрости хоч би трохи бодай:
Світу не бачив ще білого, Бозю,
Я пташенятко, прибите в дорозі,
Хоч би одненьку пір'їночку дай:
Тато і мамо — холодні мерці.
Бозю, зроби, щоб їсти не хтілось!
Холодно, Бозю! Сніг дуже білий,
...Бозю, що там у тебе в руці?..

Учитель: У запізній жалобі схилимо голови в каятті перед світлою пам'яттю тих, хто загинув. Вони згасли як зорі.

(Запалюється свічка.)

Нехай кожен із нас торкнеться пам'яттю цього священного вогню — частинки вічного. А світло оцих свічок хай буде нашою даниною тим, хто навічно пішов від нас, хто заради торжества справедливості жертвував собою. Вони повинні жити в нашій пам'яті.

(Хвилина мовчання)

Презентація «Голодомор 1932-1933 років»

Учитель: Пройдуть роки, минуть десятиліття, а трагедія 1933 року все одно хвилюватиме серця людей. І тих, кого вона зачепила своїм чорним крилом, і тих, хто народився після тих страшних років. Вона завжди буде об'єднувати всіх живих одним спогадом, одним сумом, однією надією. Адже й нині живе у пам'яті народу прокляття тим, хто збиткувався над його долею і життям. Ще й досі у сні селян приходять ці похмурі тіні, ще й досі кровоточать роз'ятрені серця, болить душа, що звідала горя до краю.

Нині доля Батьківщини в руках ваших батьків, завтра – у ваших. І щоб ніколи не повторилися трагедії народу, щоб ваші руки були міцними, надійними, голови – світлими, а серця – благородними. Щоб знали, якими кривавим був шлях до свободи, й дорожили нею.